

Žurnál

Univerzity Palackého v Olomouci

27. listopadu 2009

V ČÍSLE:

8

Ročník 19

Dvě ceny LIBRI 2009 pro Univerzitu Palackého • Premiéra Sametových dnů v „Pohraniční stráž“ • Zpravodaj ČRo Vít Pohanka v rozhovoru pro UP • Ateliér fotografie UP vystavuje v Jablonci nad Nisou • České vysoké školství v 80. letech minulého století • Student FTK V. J. Neruda jako dobrovolník na Ukrajině • UP před dvaceti lety aneb I takoví jsme byli (VI.)

• V prostorách Rektorátu UP došlo 11. 11. k oje-dinělému setkání: na pozvání současného rektora UP navštívili svou alma mater její bývalí studenti, kteří v průběhu svého studia absolvovali kromě těch obvyklých ještě jednu, výjimečnou zkoušku – jako členové stávkového výboru na UP z přelomu let 1989–1990. Při příležitosti dvacátého výročí listopadových událostí se na UP potkali také s některými svými tehdejšími pedagogy. (Více informací na str. 2.) -red-, foto -mo- ▶

Prof. Tomáš Halík: Svoboda je „dar se závazkem“

V odkazu na revoluční dny listopadu 1989 hovořil o vnímání svobody a demokracie 18. 11. ve zcela zaplněné aule Filozofické fakulty UP prof. Tomáš Halík v rámci přednášky *Kříže jako šance* - poté, kdy uvedl svou novou knihu *Stromu zbývá naděje*.

„Je velmi důležité, jak se člověk k demokracii a svobodě postaví. Je to totiž podobné jako s vírou. Nejde jen o tzv. dědictví otců. Dar svobody by člověk měl vnímat jako osobní věc, k níž by se měl vnitřně vztáhnout,“ sdělil prof. Halík. V této souvislosti pak dodal, že svobodu chápe jako dar se závazkem. „Dostali jsme tento dar od lidí, kteří pro něj trpěli. Do tohoto daru lidé vložili svůj příklad a tímto příkladem nás zavázali,“ řekl s tím, že demokracie je pro něj nedokončený úkol. „V životech lidí by měla být neustále oživována naděje a snaha vytvářet tam, kde věci k lepšímu zatím nejdou,“ doplnil. Především v těchto místech „cesty“ pak prof. Halík spatřuje úkol pro generaci, pro niž jsou historické mezníky let 1939, 1946, 1968, 1989 jen naučenou teorií.

Přednášku uspořádala Moravsko-slezská křesťanská akademie Olomouc ve spolupráci s Vysokoškolským katolickým hnutím a FF UP, s finančním příspěvkem statutárního města Olomouc. -map-

Nová kniha v edici Paměť UP Prof. Jan Peřina a jeho „Proměny doby“

Bylo to 27. ledna roku 1986, kdy prof. Jan Peřina písemně začal „vzpomínat“ na zajímavé události ze svého života. Nevěda, že Univerzita Palackého po mnoha letech vydá jeho zápisky, mapující dobu od 50. let po rok 2008. Slavnostní křest těchto vzpomínek s názvem *Proměny doby*, proběhl 10. 11. v Kapli Božího Těla Uměleckého centra UP v rámci oslav dvacátého výročí listopadové revoluce.

„Původně jsem si psal zápisky pro sebe a pro své známé. Ale v roce 2006, na olomouckém srazu fyziků s datem absolutoria v roce 1965, se vše změnilo. Teprve na srazu jsem svým spolužákům vysvětlil, jak se např. stalo, že jsem byl od nich o sedm let starší... Tehdy byla taková doba, že se mne na to nikdo netroufl zeptat,“ sdělil prof. Peřina (na snímku vpravo). Poté, co spolužákům svůj životní příběh dovyprávěl, měli za to, že by jej měl vydat. „I to přispělo k tomu, že jsem své soukromé zápisky přepsal do počítače. Jenže pak jsem je zase nechal chvíli ležet...“ dodal. Jeho paměti později zaujaly také dnes již zesnulého prof. Stanislava Komendu. „Na základě jeho doporučení jsem pak učinil několik úprav - a opět jsem paměti nechal nějaký čas ležet“.

Když jej později ředitel Archivu UP PhDr. Pavel Urbášek požádal o informace z devadesátých let, nabídl mu prof. Peřina i své vzpomínky. „Přišel za mnou, popovídali jsme si a já mu řekl, že mám sys-

tematicky psané informace za určitá léta. Díky jeho zájmu pak začala další spolupráce,“ doplnil.

„Dosavadní životní pouť profesora Jana Peřiny přirovnal profesor Stanislav Komenda k zápasu Davida s Goliášem,“ řekl moderátor večera a jeden z redaktorů knihy PhDr. Tomáš Hrbek (na snímku uprostřed) a připojil citát z doslovu knihy: „Malý David, vyzbrojený tím jediným, co mu teď od Stvořitele zůstalo, totiž prakem svého jiskřivého talentu, se ocitnul v nerovném boji s Goliášem omezené bolševické nadutosti, v rukou držícího veškerou představitelnou moc. Talent, nadání, inteligence a tvořivost jsou snad to jediné, co žádná lidská moc, včetně moci diktátorské, nemůže získat.“

Po křtu nové publikace, který proběhl za účasti rektora UP prof. Lubomíra Dvořáka, následovala autogramiáda díla, které jako druhé v ediční řadě Paměť UP k vydání připravilo Vydavatelství UP.

V průběhu večera zazněly dvě skladby Fryderyka Chopina v podání Veroniky Kupské, studentky oboru Muzikologie, ukázkou z knihy přečetl Pavel Hekela, ředitel Českého rozhlasu Olomouc. (Ukázku z knihy přinášíme na str. 6.)

M. Hronová, foto -mo-

Sbor Ateneo UP zahájil v Praze oslavy výročí Listopadu

Stovky zpěváků univerzitních sborů se minulý týden sjely do Prahy na festival akademických pěveckých sborů „Festa academia“, aby společným zpěvem oslavily dvacáté výročí „sametové revoluce“. Mezi studenty ze sedmi vysokých škol České republiky nechyběli ani členové Smlíšeného komorního sboru Ateneo UP pod vedením doc. Pavla Režného. Právě oni celý festival v pondělí 16. 11. zahájili.

Zahajovací koncert letošního ročníku festivalu, který pořádá Unie českých pěveckých sborů, se konal v Chrámu sv. Ludmily na pražských Vinohradech, zaplněném v předvečer dvacátého výročí pádu komunismu do posledního místa. Jako první se divákům této týden trvající přehlídce akademických pěveckých sborů představil sbor Ateneo Univerzity Palackého. Padesát metrů dlouhou chrámovou loď rozechvěl Velkomoravský chorál J. Pavlici, skladby A. Tučapského či Z. Lukáše a Z. R. Stroopa. Dokončení na str. 5

Těžce nemocné a postižené dítě Desátá bioetická konference

Moravsko-slezská křesťanská akademie v Olomouci ve spolupráci s olomouckou Arcidiecézní charitou a Etickou komisí FNO a LF UP uspořádali 24. 10. X. bioetickou konferenci, tentokrát na téma „Těžce nemocné a postižené dítě“ pod záštitou mons. Jana Graubnera.

Úvodem poděkoval předseda olomoucké pobočky MSKA PhDr. R. Zaal prof. D. Hauftová za odbornou koordinaci nejen této, ale i většiny konferencí předcházejících. Prof. Hauftová je také autorkou sborníku „Tradice bioetických konferencí v Olomouci“, který byl u příležitosti této jubilejní konference vydán. Její úvodní přednášku bylo zamýšlení nad tématy všech předcházejících bioetických konferencí, např. „Eutanazie“, „Medicina a práva člověka“, „Etické problémy transplantací“ a další. Celkem na všech uplynulých konferencích zaznělo 76 přednášek našich i zahraničních odborníků. Organizátorům jednotlivých bioetických konferencí se vždy zdá, že ta poslední konference má nejlepší úroveň a ohlas u posluchačů je na ni nejsilnější. Bez nadsázky ale lze říci, že o této poslední konferenci to platí určitě. Vždyť zvolené téma přímo vybízí každého k hlubokému zamýšlení.

Konferenci moderoval prof. V. Mihal, přednostka Dětské kliniky LF a FNO. Z jeho vysoce odborné, ale i emocionální přednášky „Těžce nemocné dítě v nemocnici“ posluchači vycítili, že péče o takové nemocné je posláním, kterému je třeba obětovat všechny síly, vtisknout mu rozum a moudrost, ale hlavně dát celé srdce. Ve stejném duchu zazněla i přednáška primáře novorozeneckého oddělení FNO MUDr. L. Kantora, Ph.D., a přednáška staniční sestry novorozenecké jednotky intenzivní a resuscitační péče FNO J. Nepustilové, DiS.

Druhý blok přednášek se týkal mimonemocniční péče o těžce nemocné a postižené dítě. Posluchači mohli o jejich výhodách, přednostech i problémech, se kterými může být spojena, slyšet z úst renomovaných odborníků – ředitele Caritas – Vyšší odborné školy sociální Olomouc Mgr. M. Bednáře, Ph.D., předsedkyně a statutární zástupkyně sdružení SPOLU v Olomouci Ing. arch. Z. Pospíšilové a doc. J. Michalíka, Ph.D., z Ústavu speciálně pedagogických studií PdF UP.

Závěrečnou přednášku konference „Pastorální pomoc mentálně postiženým a jejich pomoc zdravým“ přednesl spolu s M. Rychtrem P. Mgr. J. Kotvrda, M.Th., PsL, APD, kaplan hnutí Víra a Světlo z Brna.

Každý z nás touží po štěstí. Taková touha je však tím více naplněna, čím více z vlastního do ní dáme. Dítě se zdravotním postižením je pro mnohé velkým břemenem. Ti, kteří ho však musí nést a nesou ho celým srdcem, poznávají jiné štěstí, štěstí hlubší.

Organizátorům příštích bioetických konferencí lze jen přát, aby při výběru témat a přednášejících byli stejně úspěšní, jak byli v těch deseti konferencích předcházejících.

Prof. J. Ehrmann, CSc., II. interní klinika LF a FNO

Uctění vzpomínky na Mezinárodní den studentstva

Akademik sport centrum UP Olomouc uspořádalo v úterý 17. 11. tradiční, již 49. ročník mezinárodního turnaje ve volejbalu pod záštitou rektora UP. Účastnilo se jej 13 družstev z Česka a Slovenska. Družstva doprovázeli pedagogové i někteří funkcionáři z Pardubic, Žiliny, Brna a Olomouce, kteří prohloubili družbu mezi univerzitami. Všechna utkání proběhla ve Sportovní hale UP na čtyřech kurtech od 8 do 16. 30 hodin s vysokou technikou a bojovností. Sportovní hala buřácela výkřiky a povzbuzování. Neutuchající nadšení všech zúčastněných skončilo s těmito výsledky: 1. Univerzita Pardubice, 2. Lékařská fakulta UP, 3. Filozofická fakulta UP. Vítězná tři družstva byla odměněna diplomem a věcnými cenami. Nadšení a spokojenost projeví všichni účastníci a přislíbili účast v příštím 50. jubilejním ročníku.

PhDr. A. Orlová, ředitelka turnaje

Setkání s aktéry „sametové revoluce“ na olomoucké univerzitě Studentský stávkový výbor znovu „obsadil“ univerzitu

„V období listopadových událostí 1989 měli v rozhodujících chvílích odvahu postavit se do čela sponzátního studentského hnutí a s podporou řady dalších studentů přispěli k šíření pravdivých informací a přípravě generální stávky nejen v Olomouci, ale i v celém regionu. Ta rozhodla o zásadní společenské změně směrem ke svobodě a demokracii.“ Těmito slovy uvítal kancléř UP PhDr. Rostislav Hladký 11. 11. v zasedací síni Rektorátu UP někdejší studenty olomoucké univerzity – členy stávkového výboru v období listopadových událostí 1989, kteří přijali pozvání rektora UP k setkání při příležitosti oslav „sametové revoluce“. Slavnostní schůzky se zúčastnili také pedagogové a zaměstnanci UP, se kterými bývalí studenti před dvaceti lety nejlépeji spolupracovali a se kterými si přáli znovu se po dvaceti letech setkat.

Dvaadvaceti z těch, kteří stáli v čele tehdejšího studentského hnutí a do Olomouce dorazili, předal rektor prof. Lubomír Dvořák Pamětní medaile UP s dvojportrétem Palacký-Dobrovský jako výraz ocenění jejich zásluh za nastoupení demokratizace akademického života na olomoucké univerzitě. Připomněl přitom rozmach, který univerzita zaznamenala od roku 1989: „Univerzita se vyvíjí takovým tempem, jaký si před dvaceti lety stěží dokázal někdo představit. Oproti tehdejší 6 000 studentů jich má v současnosti 21 000, místo čtyř fakult osm. Tento kvantitativní rozvoj je ale provázen také kvalitativním rozvojem. Dnes patří olomoucká univerzita k těm nejlepším v republice, jak ve výsledcích badatelské činnosti, tak např. v oblasti uplatnění absolventů,“ uvedl prof. Dvořák.

Zástupci někdejšího stávkového výboru MUDr. Václav Chýlek (na snímku s prof. Jařbem uprostřed) a dr. Martin Štainer (vpravo) za ocenění i pozvání poděkovali i jménem nepřítomných členů a všech dalších „bezejmenných“ bývalých studentů, kteří se listopadových událostí aktivně účastnili. Jako poděkování za podporu v rozhodujících chvílích na podzim roku 1989 pak předali pamětní listy těm pedagogům a zaměstnancům UP, kteří jim v době stávky stáli nejbližší. Jak uvedl MUDr. Chýlek, pomáhali studentům i přesto, že měli za sebou už jednu negativní zkušenost, a potvrdili tak, že nepoučitelnost může být za určitých okolností „dobrou mravní vlastností“.

„Je to skvělé a myslím, že se to velmi povedlo. Jen několik z pozvaných nedorazilo, nepotvrdilo se tedy, že by bývalí studenti neměli zájem,“ ohodnotil bezprostřední atmosféru setkání dr. Štainer. „Je to samozřejmě i nostalgie, ale jen částečně. Ten stávkový výbor, to byla totiž velmi zvláštní skupina lidí, žádný náhodný výběr. Ti lidé představovali osobnosti, reprezentanty jednotlivých skupin, které je delegovaly, aby hájili určité názory. Velká většina z nich měla za socialismu kvůli svým postojům problémy a najednou jsme se potkali, aniž bychom se byli předtím znali. To bylo naprosto výjimečné,“ doplnil.

„Tehdy jsme měli pocit, že utváříme historii, že děláme dějiny. Ten pocit člověk už přestal mít, to je už v rukou úplně jiných lidí, které jsme bohužel vyprodukovali a do té politiky vyslali. Nicméně dějiny sestávají z jednotlivých lidských příběhů, příběhů každého člověka, a v tom slova smyslu je každý z nás přece jen tvořil. Jsem rád, že vidím na tvářích všech těch mladých lidí, dnes už „dospěláků“, úsměv a spokojenost, a ne zklamání či zlost. To je dobře,“ uvedl v závěru prof. Josef Jařab, první polistopadový rektor UP.

Po slavnostním připitku pokračoval program v olomoucké restauraci U muzea, zvané dříve i nyní „Ponorka“.

Setkání, které připravil ze strany studentů dr. Martin Štainer ve spolupráci s dr. Pavlem Urbáškem, iniciátorem setkání, a s dr. Tomášem Hrbkem, symbolicky navázalo na setkání se studentskými aktivisty z let 1945–1946, kteří přijali pozvání rektora UP v roce 60. výročí přijetí zákona o obnovení olomouckého vysokého učení. Rektor UP ocenil jejich zásluhu na obnovení olomoucké univerzity v dubnu 2006.

V. Mazochová, foto -mo-

▲ „Za mimořádnou pomoc v průběhu destrukce socialistického zřízení“ obdrželi „certifikát profesionálního revolučního náře (s nárokem na cokoli)“ prof. Josef Jařab, doc. Hana Myslivečková, Ing. Petr Zatloukal a Zdeněk Zukal a rovněž (na snímku zleva) prof. Jana Mačáková, dr. Josef Tillich, prof. Milan Hejtmánek a prof. Jaroslav Jezdinský. ▼

Zed', fotografie a dobové artefakty Výstava přibližuje atmosféru událostí roku 1989

„Lidi, volte radši sněhuláky, ti vědí, kdy odejít!“ „Ať žije KSČ, ale za svoje!“ „Československá televize lže, jako když Rudé právo tiskne!“ (podepsání studenti UP). Na tyto a spoustu dalších hesel, ilustrujících blížící se konec totalitního období v naší zemi, je možno zavzpomínat při prohlídce „zdi“ z papírových krabic v olomouckém Vlastivědném muzeu. Společně se třemi sty fotografiemi, ale i jiným artefakty doby je zde instalována jako jediné výstava s názvem **Stalo se před 20 lety / Návrat demokracie do Československa (K listopadovým událostem 1989 v celostátním i regionálním kontextu) při příležitosti oslav dvacátého výročí Listopadu 1989.**

„Sedmnáctý listopad by nebyl bez aktivit studentů, jichž si univerzita velmi váží,“ řekl JUDr. Michal Malacka (na snímku vlevo), prorektor olomoucké univerzity, která se na výstavě podílí.

V průběhu vernisáže 13. 11. bylo pokřtěno také druhé, upravené vydání publikace „Gaudeamus“ Ing. Petra Zatloukala (na snímku vpravo), který nyní vede ateliér fotografie na Katedře výtvarné výchovy PdF. Knihu vydala UP spolu s Nadací Charty 77 poprvé v roce 1990 k prvnímu výročí listopadové revoluce; doplněné vydání nyní připravilo Vydavatelství UP k výročí dvacátému.

Hlavním záměrem výstavy je po dvaceti letech co nejvěrněji dokumentovat atmosféru a průběh listopadové revoluce, a připomenout tak široké veřejnosti tuto významnou událost naší nedávné historie. Úvodní část výstavy podává stručnou charakteristiku vývoje v 70. a 80. letech 20. století, druhý tematický celek představuje v chronologickém uspořádání výběrový průřez událostmi od 17. listopadu 1989 do komunálních voleb 1990 v Olomouci. Třetí, nejrozsáhlejší oddíl pak zachycuje opět v chronologickém přehledu nejdůležitější dění od 17. listopadu 1989 do listopadu 1990 v Olomouci. Tok olomouckých událostí je dokumentován prostřednictvím fotografických souborů zhotovených fotografy Vladimírem Bittnerem, Ludvíkem Buryškem, Vladislavem Galgonkem, Ivanem Šimáčkem a Petrem Zatloukalem. „V té době jsem se věnoval především dokumentární fotografii. Dělal jsem tedy to, co mě nejvíc bavilo,“ řekl Ing. Zatloukal. „Zhruba dvacet let však o tyto fotky nebyl velký zájem, děkuji proto organizátorům výstavy, že nyní je veřejnost může vidět v důstojné podobě,“ dodal.

Součástí výstavy, která je veřejnosti přístupná do 17. ledna 2010, denně mimo pondělí a úterý od 10 do 17 hodin, je projektce videonímků o průběhu sametové revoluce v Olomouci, natočených pracovníky Audiovizuálního centra UP, a dokumentárního filmu *Rok 1989 na Univerzitě Palackého v Olomouci očima pamětníků*. Na téma *Sametová revoluce v Olomouci* hovořil 12. 11. v rámci doprovodného programu PhDr. Pavel Urbášek, ředitel Archivu UP.

M. Hronová, foto -mo-

Nejlepší simulovaný soudní proces předvedli studenti olomouckých práv

Vítězným týmem národního kola mezifakultní soutěže Simulovaný soudní proces v oboru občanské právo, které proběhlo ve dnech 13. a 20. 11. v Olomouci, se stala dvojice z Právnické fakulty UP Pavlína Zychová a Marek Juráš. Rozhodla o tom porota složená z předních českých odborníků na občanské právo, která vybírala ze studentských družstev všech čtyř právnických fakult v České republice.

Soutěž byla zaměřena na rozvoj praktických právnických dovedností, zejména na detailní rozbor zadaného případu, analýzu hmotněprávních i procesních skutečností, argumentaci a prezentační schopnosti.

Cílem bylo simulovat průběh soudního řízení, zejména pak jeho ústní fázi – jednání.

Celorepubliková úroveň soutěže umožnila navázání kontaktů s ostatními právnickými fakultami v ČR a přispěla tak k rozšiřování obzorů a vědomostí zúčastněných studentů. Na letošní ročník soutěže budou v následujících letech navazovat další a soutěž by se tak měla stát tradiční přehlídkou praktických dovedností studentů všech právnických fakult v ČR.

(Více na www.mootobcan.estranky.cz.)

JUDr. B. Tomančáková, Ph.D., LL.M.

Dvě ceny LIBRI 2009 pro Univerzitu Palackého

Knižní veletrh a literární festival LIBRI 2009 přinesl Univerzitě Palackého mj. dvě prestižní ocenění. Cenu ředitele Výstaviště Flora Olomouc, a. s., získala publikace *Kam až smí smích* autora dr. Radka Malého z Katedry bohemistiky FF UP, která vyšla v nakladatelství Meander Publishing, první místo v kategorii naučná kniha pak získalo výpravně nescipované dílo *Univerzita v Olomouci (1573–2009)* autorského kolektivu ve složení prof. Jiří Fiala, PaedDr. Zdeněk Kašpar, PhDr. Leoš Mičák, prof. Miloslav Pojsl a PhDr. Pavel Urbášek. Publikaci vydalo Vydavatelství UP.

Ústředním tématem letošního ročníku LIBRI bylo dvacáté výročí sametové revoluce. Připomněla jej především výstava Rok 1989 ve fotografii, na níž své snímky představili olomoučtí fotografové Milena Valušková a Vladislav Galgonek. Její součástí byla též expozice s názvem Dekáda Solidarity, která proběhla díky spolupráci s Generálním konzulátem Polské republiky v Ostravě a Polským institutem v Praze. K výročí Listopadu 1989 proběhla v prostorách výstaviště také beseda Fedora Gála, Jiříny Šiklové, Václava Závady a Milana Hořínka moderovaná nově zvoleným děkanem FF UP doc. Jiřím Lachem.

Kromě tradiční nabídky nakladatelů, vydavatelů, knihkupců a antikvářů z celé republiky byly na vele-

trhu prezentovány také učebnice, školní pomůcky a vybavení, počítačové programy a studijní a učební obory, souběžně s LIBRI se v prostorách výstaviště premiérově uskutečnil veletrh pro školy Schola mea. V doprovodných programech byly pro zájemce připraveny nejen besedy, ale i autorská čtení, autogramiády, koncerty a divadelní představení. V galerii pavilonu A si zájemci mohli prohlédnout také expozici s názvem V řeči map, již instalovala Katedra geoinformatiky PrF UP.

Pozn. red.: O publikaci Univerzita v Olomouci (1573–2009) jsme informovali v Žurnálu UP č. 7 / roč. 19 v souvislosti s jejím slavnostním křtem na olomoucké radnici.

Premiéra Sametových dnů v „Pohraniční stráž“

Vpředvečer výročí dvaceti let Listopadu 89 byl uveden nový dokumentární film Univerzity Palackého Sametové dny. V kině Metropol (dříve Pohraniční stráž) se k slavnostní premiéře sešla univerzitní i mimouniverzitní veřejnost. Premiéru si nenechali ujít ani reprezentanti statutárního města Olomouc i Olomouckého kraje.

„S ideou natočit film k jubileu „sametové revoluce“ jsem oslovil koncem loňského roku nejprve JUDr. Michala Malacku, prorektora pro záležitosti vnějších vztahů UP, a poté Mgr. Pavla Hekelu, ředitele Českého rozhlasu Olomouc - následně vznikl společný projekt Univerzity Palackého a Českého rozhlasu Olomouc,“ sdělil Žurnálu UP Ing. Martin Müller, vedoucí Střediska Audiovizuálních služeb UP a zároveň režisér nového snímku (na snímku vpravo). Jak dále uvedl,

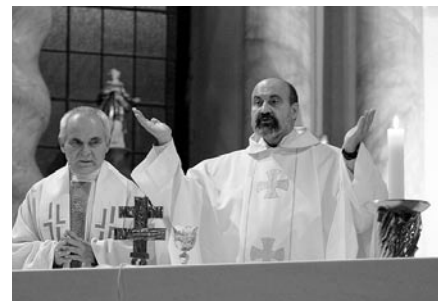

od začátku roku 2009 společně s Janem Sulovským MgA., redaktorem Českého rozhlasu Olomouc, vybíral aktéry snímku. Mezi nimi se ve výsledné podobě objevují nejen tehdejší pedagogové a studenti UP, ale i herci Moravského divadla Olomouc či jiné osobnosti tehdejší doby. Nepřeslechnutelné jsou např. výpovědi tehdy doc. Josefa Jařaba, jenž se později stal prvním porevolučním rektorem UP, Mgr. Veroniky a Mgr. Libora Prágenerových, dnes pedagogů FF, Ivanu Langeru, herců Ivany Plíhalové, Mikuláše Pánka či prvního porevolučního primátora Olomouce Milana Hořínka. „Všichni aktéři byli osloveni 15 dohodnutými dotazy. Za kamerou stál Michal Škoda, náš stálý externista. Na filmu se dále podílel Pavel Kolaja MgA., s nímž jsme pracovali ve střížně, zvuk obstaral kolega z Audiovizuálních služeb UP Martin Buka,“ doplnil Ing. Müller.

Snímek, který se setkal s příznivým diváckým ohlasem, byl v rámci oslav obnovy demokracie v naší zemi promítán ještě dvakrát, a to v reprízách dopoledne i odpoledne dne 17. 11.

-map-, foto -mo-

Bohoslužba jako poděkování

V olomouckém kostele Panny Marie Sněžné se 18. 11. konala slavnostní bohoslužba jako poděkování za 20 let svobody, kterou sloužil P. Tomáš Halík a koncebroval P. František Lizna SJ, včele bývalého komunistického režimu. Na ni pak v sále Centra Aletti navázala beseda Josefa Kořenka a jeho hostů o 17. listopadu 1989 na UP pohledem zakladatelů Vysokoškolského katolického hnutí Olomouc.

-mav-, foto -mo-

**Filmová projekce a beseda
(nejen) na téma holocaustu**

Centrum jazykové přípravy PdF UP ve spolupráci s Centrem judaistických studií Kurty a Ursuly Schubertových při FF UP a s organizací Člověk v tísni, o.p.s. Praha, pořádají **2. 12.** v rámci projektu *Příběhy bezpráví* promítání dokumentárního snímku **Olgý Sommerové „Sedm světél“** (2008), na nějž naváže beseda na téma (nejen) holocaustu. Hlavními hosty večera budou **Egon T. Lánský**, aktivista Pražského jara, spoluzakladatel KAN a bývalý velvyslanec Československa při Radě Evropy ve Štrasburku a **prof. Ludvík Václavěk, CSc.** Před začátkem projekce proběhne vernisáž výstavy *Příběhy bezpráví*, zapůjčené Člověkem v tísni, o.p.s. Místo konání: **Galerie Zbrojnice, začátek v 17.30 hod.**

Pozvánka na přednášku

Literárněvědná společnost, pobočka Olomouc, a Katedra bohemistiky FF zvou na přednášku **doc. Jana Malury, PhD.** (Ostravská univerzita) „**K možnostem žánrového zkoumání literatury humanismu a baroka**“. Koná se **24. 11.** v 18.30 v multimediální učebně Katedry bohemistiky.

Spolek lékařů v Olomouci zve

Spolek lékařů v Olomouci ve spolupráci s Klinikou plicních nemocí a tuberkulózy, I. chirurgickou klinikou, Onkologickou klinikou a Laboratoří experimentální medicíny FNO a LF pořádá **2. 12. od 16.00 hodin** další přednáškový večer, tentokrát na téma **Karcinom plic: od symptomatické k personalizované léčbě**. Uskuteční se v prostorách Teoretických ústavů LF.

Centrum výpočetní techniky UP
přijme zaměstnance/zaměstnankyni na pozici
programátor - analytik

Náplň práce: analýza, návrh a vývoj portálových aplikací; práce na interních projektech.

Požadavky: vysokoškolské vzdělání oboru informatika/informační systémy; znalost objektově orientovaného programování; preferována znalost platformy WebSphere; znalost prog. jazyka JAVA; znalost relační databáze Oracle nebo DB2; komunikativnost a flexibilita; pasivní znalost AJ.

Nabízíme: možnost stabilního zaměstnání; příležitost k seberealizaci a osobnímu růstu.

Předpokládaný nástup: leden - únor 2010.

Písemné nabídky se zdůvodněním zájmu o tuto práci, strukturovaným životopisem a kopií dokladu o vzdělání zasílejte do **10. 12. 2009** na adresu: Rektorát UP, personální oddělení, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc. Případné další informace podá: RNDr. František Zedník, Biskupské nám. 1, tel. 585 631 703, e-mail: frantisek.zednik@upol.cz.

Centrum výpočetní techniky UP
přijme zaměstnance/zaměstnankyni na pozici
**systémový programátor
- administrátor MAN**

Náplň práce: návrh a řízení komunikačních a SAN sítí; serverové a virtualizační technologie; práce na interních projektech.

Požadavky: minimálně osm let praxe v oboru; zkušenosti se správou a řízením rozsáhlých datových sítí; znalost technologií 3COM, Cisto, Extrême, QLogic výhodou; znalost OS AIX, LINUX, MS Windows server výhodou; zkušenosti s řízením projektů a manažerské předpoklady; komunikativnost a flexibilita; pasivní znalost AJ.

Nabízíme: možnost stabilního zaměstnání; příležitost k seberealizaci a osobnímu růstu.

Předpokládaný nástup: leden - únor 2010.

Písemné nabídky se zdůvodněním zájmu o tuto práci, strukturovaným životopisem a kopií dokladu o vzdělání zasílejte do **10. 12. 2009** na adresu: Rektorát UP, personální oddělení, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc. Případné další informace podá: RNDr. František Zedník, Biskupské nám. 1, tel. 585 631 703, e-mail: frantisek.zednik@upol.cz.

Senát Fakulty tělesné kultury zvolil doc. Zbyňka Svozila kandidátem na děkana

Akademický senát Fakulty tělesné kultury UP na svém zasedání 11. 11. měl na svém programu volbu kandidáta na jmenování děkanem. O tuto funkci se ucházeli tři kandidáti; stávající děkan doc. Dušan Tomajko, prof. Hana Válová z Katedry aplikovaných pohybových aktivit a současný proděkan pro studium a studijní záležitosti doc. Zbyněk Svozil. Právě posledně jmenovaný se stal vítězem volby.

Doc. Svozil byl zvolen již v prvním kole, když získal 12 hlasů ze 14 možných. Jeho protikandidát doc. Tomajko získal jeden hlas a prof. Válová žádný. Jeden hlas byl neplatný. Poměrně jednoznačné volbě předcházelo ještě hlasování o tom, zda bude před samotnou volbou přečten senátorům otevřený dopis doc. Jiřího Salinger, ve kterém svým jménem a jménem některých kolegů vyjadřuje podporu

stávajícímu děkanovi doc. Tomajkovi. Tento návrh nebyl přijat, a senát tak mohl přistoupit k volbě. Sami kandidáti nebyli zasedání senátu přítomni.

Doc. Svozil při veřejné prezentaci kandidátů, která se konala o dva dny dříve, představil své vize a priority, mezi které mimo jiné patří provedení vnitřního auditu, orientace na více-zdrojové financování a zlepšení PR fakulty. Věnovat se chce také péči o fakultní časopisy, motivování pracovníků pomocí zavedení kariérního řádu, zavedení standardů evaluace výuky studenty a celkové orientaci na výborné studenty a absolventy, které chce podpořit také stipendijním řádem.

Kandidát na děkana zvolený Akademickým senátem FTK bude nyní navržen rektorovi UP prof. Lubo-
míru Dvořákovi ke jmenování -*chat-, foto -mo-*

O funkci děkana Přírodovědecké fakulty usilují dva uchazeči

Poslední ze čtyř fakult UP, na níž byly během letošních podzimních měsíců vyhlášeny volby kandidáta na děkana, je Přírodovědecká fakulta. Podle informací předsedy volební komise AS PrF RNDr. Marka Jukla, Ph.D., byly do stanoveného termínu podány celkem tři návrhy. S kandidaturou souhlasili **prof. Bořivoj Šarapatka, CSc.**, Katedra ekologie a životního prostředí, a stávající děkan **prof. Juraj**

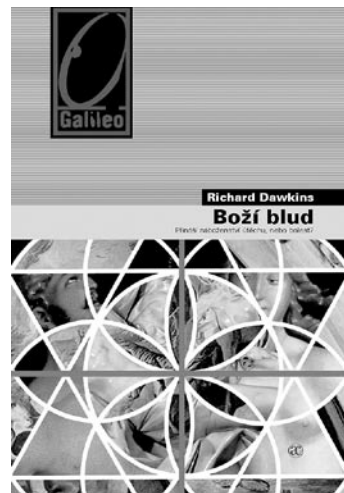
Ševčík, Ph.D. Třetí navržený – současný proděkan pro studijní, sociální a pedagogické záležitosti doc. Josef Molnár, CSc., kandidaturu nepřijal.

Představení kandidátů na shromáždění akademické obce PrF je připraveno na **1. 12. od 13 hodin v aule Přírodovědecké fakulty** na tř. 17. listopadu.

Volba kandidáta na děkana se uskuteční ve středu **2. 12.** na zasedání Akademického senátu PrF. -*mav-*

Kritická diskuse nad „Božím bludem“

V závěru října se na Cyrilometodějské teologické fakultě UP konala panelová diskuse nad publikací britského evolučního biologa Richarda Dawkinse „Boží blud“, kterou v českém překladu vydalo v letošním roce nakladatelství Academia. Jeho argumenty vycházející především z oblasti přírodních věd a odmítající nejrůznější podoby náboženství jako nebezpečný jev, který omezuje svobodné myšlení lidí, se pokusili zhodnotit z pozice teologie a filozofie vedoucí Katedry judaistiky na Husitské teologické fakultě UK doc. Bedřich Nosek, vedoucí Katedry dogmatické teologie na téže fakultě doc. Jiří Vogl, prof. Jan Štěpán z FF UP, prof. Ctirad Václav Pospíšil a dr. Eduard Krumpolc z CMTF UP. Jejich závěry byly vesměs obdobně kritické: zvláště s ohledem na deklarovanou vědeckost publikace se shodli především na autorově hrubém porušení zásad vědecké práce při vyvozování závěrů při interpretaci biblických textů. Kritika se dotkla i nakladatelství Academia; jak např. poznamenal prof. Štěpán, publikace tohoto typu do produkce vědeckého nakladatelství nepatří. Diskusi ukončila krátká, místy bouřlivá výměna názorů s přítomnými zástupci přírodovědných oborů, obhajujících profesora Oxfordské univerzity Richarda Dawkinse jako významného biologa. -*mav-*

První „počítačové kiosky“ na Filozofické fakultě

Pro zlepšení přístupu k informacím studentů i návštěvníků v budovách FF UP byly pořízeny počítačové kiosky, jež umožní napojit se na Portál UP i na internet. Jejich umístění bylo konzultováno se zástupci studentů. Jako první je možné testovat v provozu PC kiosky v budově na Křížkovského 10 u studijního oddělení, další bude nainstalován během listopadu v budově na Vodárně. Cílem je postupné vybavení i dalších pracovišť FF UP. -*jme-*

Studenti a absolventi ateliéru fotografie UP vystavují v Jablonci nad Nisou

Galerie N v Jablonci nad Nisou, **odloučené pracoviště Katedry designu textilní fakulty Technické univerzity Liberec**, představuje do **3. 12.** **práce posluchačů a absolventů ateliéru fotografie Ing. Petra Zatloukala na Katedře výtvarné výchovy PdF UP.** Retrospektivní výstava nabízí výběr z diplomových prací a některých témat realizovaných v ateliéru fotografie za posledních pět let. Jak uvedl Ing. Zatloukal, v průběhu až sedmi semestrů se posluchači seznamují se specifickými atributy práce fotografa – od zvládnutí řemesla, přes seznámení se základními fotografickými směry až po zvládnutí samostatného fotografického úkolu.

-*red-, foto archiv KVV*

Z Olomouce do Guantanáma za zpravodajem ČRo

„Že půjdu k volbám za dvě desítky let nerad, to bych vám tenkrát nevěřil...“

Jeden z těch nemnohých, kteří se pro pracovní vytížení nemohl zúčastnit setkání rektora UP s bývalými studenty UP - členy stávkového výboru z roku 1989, byl novinář Vít Pohanka. Už v předstihu však byl před časem ochoten vést rozhovor na dálku - e-mail jej tehdy zastihl při pobytu v Guantanámu, našťástí při pobytu pracovním. Zpravodaj Českého rozhlasu v USA tam zrovna natáčel reportáž o běžném životě vězňů i posádky. Přesto si našel čas, aby vzpomínal na své působení ve stávkovém výboru v listopadu 1989 či zhodnotil dvacet let demokracie v České republice.

Asi by vás v listopadu 1989, když jste promlouval ke stávkovému výboru, nenapadlo, co vše vás v životě potká...

Ale kdež. Koho by to napadlo. To myslím obecně i osobně. Abych to vysvětlil: Kdybyste mi před dvaceti lety řekl, že budu novinář, zažiju něco dramatického v Iráku, pak budu ve Washingtonu, nepřišlo by mi to v tehdejší euforii neuvěřitelné. Ale když teď zdálky sleduji podivné příhody a peripetie českého politického života, opravdu nevím, kdo je pro mne jako pro občana důvěryhodný jako můj zástupce v parlamentu. A kdybyste mi řekl, že půjdu k volbám za dvě desítky let nerad, protože nebudu vědět, koho mám volit... to bych vám tenkrát nevěřil.

Ono by se chtělo říct, že nechuť jít k volbám je možná jedním z projevů vyspělé demokracie. Lidé už prostě necítí tu naléhavou potřebu něco změnit, jako jsme ji cítili v roce 1989. Jenže tohle je jiná nechuť. Tohle je spíš bezradnost. Aspoň v mém případě. Já jinak chodím k volbám rád, to mi věřte. Ale na ty příští se netěším. A to jsem byl ještě před pár lety v Bruselu rád, že můžeme volit i my v zahraničí na české ambasádě. Teď z té představy nijak neplesám a něco takového jsem před dvaceti lety opravdu nečekal.

Je to již dvacet let, co jste byl jednou z vůdčích osobností listopadových událostí v Olomouci, kde jste tehdy studoval. Jaké jste měl pocity, když se „daly věci do pohybu“?

Já vám ani nevím, jestli se to dá nějak jednoznačně popsat. Samozřejmě jsem měl pocit radosti a euforie. Ale šlo to všechno tak nějak hrozně rychle dopředu. Ono je dneska s odstupem jasné, že k něčemu takovému dojít muselo. Sovětský svaz byl slaměný panák, v Polsku vyhrála Solidarita už v červnu 1989, Maďaři začali pouštět Němce z NDR do Rakouska v létě, Berlínská zeď padla pár dnů před 17. listopadem atd. atd. jenže já byl tenkrát asi tak tvrdý, že mi to pořád nedocházelo a pořád jsem měl strach, že může nastat nová mela, nějaký zásah zvenčí jako v roce 68. Ale v listopadu 89 už mi to bylo fuk a řekl jsem si no a co. Bylo to asi takové kolektivní hrdinství v době, kdy už je skoro po všem. Prožíval jsem to nicméně velmi intenzivně a radostně.

Byl vůbec čas na obavy z možného postihu ze strany režimu, nebo všechny myšlenky na něj zastínily práce a euforie?

Já měl spíš strach, že to nadšení nevydrží dost dlouho na to, aby komunisté padli. Upřímně obavy ze zásahu režimu jsem měl do generální stávky v pondělí 27. listopadu. Pak se za několik dnů dohodli Gorbačov s Bushem na Maltě a bylo jasné, že režim definitivně padl.

Vzpomenete si na nejsilnější zážitek z té doby?

Když jeden z vyučujících na Filozofické fakultě UP, člen KSČ, už někdy v prosinci vysvětloval sám své

neepochopení situace (jeho slova) na začátku stávky. Možná to neřekl přesně takhle, ale smysl byl: „No jo, vždyť já jsem nemohl vědět, jak to dopadne!“ To mi utkvělo v paměti jako průzračný příklad myšlení mnoha lidí.

Dvacet let je dost dlouhá na to, aby mohl člověk rekapitulovat vývoj v zemi, s níž je neodbytně spjat nejen jako její občan, ale také jako novinář a přímý účastník Listopadu. První rektor UP Josef Jařab nahlíží na ty dvě dekády vývoje demokratického státu velmi skepticky, ba negativně. Jaký je váš hodnotící pohled?

Já jsem před pěti lety strávil asi týden formulací odpovědi na zhruba stejnou otázku, kterou mi položil jeden přítel ze Spojených států ... Tak nevím, jak se k tomu postavit. Ale dobře, zkusím být stručný: pokračování komunistického hnusu si nedokážu představit. Já bych v tom Československu, které jsem znal v 80. letech, když jsem byl mladý a plný plánů, prostě nezustal. To, co z Československa zbylo, považuji za svůj domov a pořád se tam rád vracím. Bez ohledu na to, jak vypadá politika nebo společenský život. To asi jasně vypovídá o tom, že je to podle mého lepší teď, než to bylo předtím. Nejsem žádný nacionalista, ale všude v cizině říkám, že jsem Čech a nestydím se za to.

A ještě jednu věc bych zmínil. Já jsem byl také mnohokrát na Balkáně. Hlavně v Bosně a v Kosovu. Jsem opravdu hrdý na to, že se Československo rozdělilo tak, jak se rozdělilo. Na to bychom neměli zapomínat.

V roce 2004 jste v rámci Academia filmu Olomouc řekl, že je otázka, jestli měla být tehdy zakázána komunistická strana a že pokud měla být zachována právní návaznost na tehdejší platný právní řád, nebylo možné postavit ji mimo zákon. Dnes, o pět let později, jste stále téhož názoru?

Ano.

Souhlasíte se zahraničními médii, která tvrdí, že se u nás politická situace a vývoj stávají „poněkud nepřehlednými“?

Nesouhlasím. Je to horší. Z české politiky se totiž stal takový guláš, že by to ani Maďaři nesvedli. Česká politika je pro mne natolik nepřehledná, že opravdu nevím, koho volit. Ne kvůli nějakým osobním antipatiím nebo předsudkům. Ale já opravdu nevím, která strana je která a co chce.

Sbor Ateneo UP zahájil...

Po olomouckých zpěvácích se před publikum postavily sbory z Ostravy a z Brna.

Vrcholem večera bylo společné vystoupení těchto tří těles, kdy zaznělo dílo současného skladatele P. Ebena *Pražské Te Deum* 1989. Sám autor tuto skladbu, která spojuje prvky gregoriánského chorálu a moderní hudby, charakterizuje jako „díkůvzdání za ukončení čtyřicetileté nesvobody naší země“. Zhruba stočlenný sbor a žestové nástroje řídil a obrovskou energii jejich zpěvu a hry usměrňoval dirigent Pěveckého sboru Masarykovy Univerzity v Brně M. Vajda. Po závěrečném akordu zabouřil pod novogotickou klenbou sv. Ludmily obrovský potlesk.

V programu festivalu bylo možné jméno olomouckého univerzitního sboru najít dvakrát. Po sv. Ludmile reprezentovali členové Atenea svoji univerzitu v pražském Rudolfinu na slavnostním koncertu

Vít Pohanka vystudoval češtinu a angličtinu na UP v Olomouci, v roce 1989 se aktivně podílel na listopadových událostech v Olomouci jako člen studentského stávkového výboru. V devadesátých letech pracoval v České televizi, v pařížské pobočce UNESCO a jako redaktor BBC v Praze a v Londýně. Od roku 2002 je zahraničním zpravodajem Českého rozhlasu (na Balkáně, v Kuvajtu a Bruselu, od roku 2008 ve Washingtonu). Nejvíce o něm bylo slyšet v roce 2004, kdy byl spolu s redaktorem a kameramanem ČT unesen iráckými ozbrojenci.

Jedinou výjimkou jsou komunisti. Ti jsou průhlední a mají pevně stanovené cíle. Jak vyplývá z odpovědi na předchozí otázku, já jsem přesvědčený, že pokud měly platit zákony tak se prostě nedali jednoduše „zakázat“. Ale to neznámá, že bych k nim s přibývajícím věkem cítil jako k politické straně jakékoli sympatie.

Jak hodnotíte vývoj české žurnalistiky a mediálního prostředí za těch dvacet let? Nakolik se liší od žurnalistiky americké?

Vezmu ty odpovědi popořadě:

1. Pozitivně
2. Výrazně

Jak často se jako zahraniční zpravodaj vidíte s rodinou?

Manželka a dvě děti jsou tady se mnou. Takže pokud nejsem mimo Washington, vidáme se jako běžná česká rodina. Často jsem pravda z domu, minulý týden například od pondělka do soboty nejdřív v New Yorku na Valném shromáždění OSN a potom v Pittsburghu na summitu zemí G20. Ale to je spíš výjimečné. Obvykle vyjždím spíš tak na dva tři dny.

Jaké jsou vaše nejbližší pracovní plány?

No, teď tady máme dvě a půl hodiny po půlnoci. Tak si půjdu lehnout, abych dokázal ráno rozumně vstát a připravit se na nějaký vstup, až budete mít na Moravě odpoledne.

Ptal se O. Martínek, foto archiv V. Pohanky

Pozn. redakce: Úplná verze rozhovoru byla publikována v Žurnálu UP+ na podzim t.r.; najdete ji na adrese www.upol.cz pod odkazem Tiskový servis

Dokončení ze str. 1

„Hudbou k výročí sametu“, nad kterým převzal záštitu exprezident Václav Havel a jímž podle pořadatelů, kterými byla Unie českých pěveckých sborů a Česká filharmonie, na festivalu „vrcholil 17. listopad.“ Je důležité, aby v den dvacátého výročí sametové revoluce zazněl hlas studentů,“ upozornil na začátku koncertu moderátor Pavel Ryjáček. Jeho slova byla slyšet nejenom v téměř obsazené Dvořákově síni pražského Rudolfinu, ale také na stanici Českého rozhlasu 3 Vltava, jež koncert vysílala živě.

Ze strany studentů však tentokrát nešlo o hlas protestu, nýbrž především o zpěv. V průběhu večera se o něj postarala celkem pětice univerzitních těles. Ateneo spolu se sbory z Ostravy a z Brna znovu zazpívalo *Pražské Te Deum* 1989, tentokrát za doprovodu varhan. Za dirigentským pultem stál M. Vajda.

M. Poláček, člen Atenea

Výzvy

Rady pro výzkum, vývoj a inovace

Rada pro výzkum, vývoj a inovace vyzývá k podávání návrhů na členy vědecké rady **Grantové agentury České republiky** a k podávání návrhů na členy výzkumné rady **Technologické agentury České republiky**. Podrobnosti k oběma vyhlášeným výzvám jsou k dispozici na adrese www.vyzkum.cz.

Taková jsme byli ...

České vysoké školství v 80. letech minulého století

2009

20 let svobody a demokracie
v Olomouci

V roce 1980 byl kodifikován nový vysokoškolský zákon, který nahradil stávající, relativně liberální legislativní normu z roku 1966.

Příčinou trvání zákona z roku 1966 i v prvním desetiletí tzv. normalizace byla s největší pravděpodobností jeho novela z konce roku 1969. Ta umožňovala ministerstvu školství velmi výraznou ingerenci do prostředí vysokoškolských organismů, včetně propouštění učitelů a zaměstnanců či rušení a zakládání pracovišť na jednotlivých vysokých školách. Nový vysokoškolský zákon důsledně zaměnil jisté samosprávné a autonomní prvky za principy tzv. demokratického centralismu a vedoucí úlohu komunistické strany. Tzv. demokratický centralismus platil jak ve vztahu ministerstvo – vysoké školy, tak ve vztahu rektorátní centrum – fakulty. Právě v osmdesátých letech prudce rostl počet nejrůznějších útvarů na rektorátech, a to na úkor fakultních administrativ. Volbu nejvyšších akademických funkcionářů (rektora a prorektora, děkana a proděkanů) zaměnil nový zákon za jmenovací akt. Rektora tak na návrh národní vlády jmenoval prezident republiky; děkana fakulty jmenoval ministr školství na návrh rektora vysoké školy, přičemž rezortní ministr jmenoval dokonce i prorektory a kvestora.

Zkrácené docentury/professury a klientelismus

Zákon zachoval nechal prosulou praxi v udělování tzv. zkrácených docentur a profesur. Udělování vědeckopedagogických hodností za absence řádného habilitačního a profesorského řízení zavedla již zmíněná novela z roku 1969 jako „odměnu“ vysokoškolským pedagogům, kteří se výrazně podíleli na tzv. ostré normalizaci vysokých škol z počátku sedmdesátých let. Zákonná zásada o pravomoci rezortního ministra rozhodnout „ve zvlášť odůvodněných případech“ o zrušení pravomocného rozhodnutí rektora o nepřijetí ke studiu – doplněná pravomocí ministra rozhodnout o přijetí ke studiu – nemála udivila i některé nejvyšší komunistické představitele. Nevěřicně kroutil hlavou sám Vasil Bilak, když upozornil na skutečnost, že na některé fakulty je již v současnosti přijímána až polovina studentů z okruhu známých ministrů školství. Vasil Bilak tak nechtěně poukázal na silně rozbujelý klientelismus při přijímání uchazečů na české vysoké školy. Tzv. tlačanky – hojně využívané tehdejšími mocipány prostřednictvím akademických a stranických funkcionářů vysokých škol – vyplývaly z rostoucí poptávky po vysokoškolském vzdělání doprovázené stagnující nabídkou tohoto vzdělání. Na sklonku osmdesátých let tak za branami českých vysokých škol zůstalo více než 50 % neúspěšných uchazečů, přičemž socialističtí plánovači s obavami sledovali houfy vzdělání chťivých tzv. Husákových dětí (početů v období „babyboomu“ především sedmdesátých let) hrozících zahlit vysokoškolské přijímací komise v devadesátých letech.

„Více a méně rovné“ postavení vysokoškolských pedagogů

Základní směřování českého terciárního školství však vymezily fundamentální zásady do prostředí vysokých škol uskutečněné již v průběhu sedmdesátých let. Stranické a státní čistky na počátku sedmdesátých let určily „více a méně rovné“ postavení vysokoškolských pedagogů. Učitelům s kádrovým škraloupem stoupenců reformního pokusu z konce sedesátých let (pokud nebyli nuceni vysoké školy opustit) zpočátku bránilo mocenské centrum v publikační činnosti; přísný zákaz jejich kvalifikačního růstu platil – s nepatrnými výjimkami – až do listopadu 1989. Vysokoškolské pedagogové, kteří zahájili svoji akademickou kariéru v letech tzv. normalizace, museli své vysokoškolské profesní angažmá spojit s náležitou politickou kvalifikací, tzn. se vstupem do komunistické strany. Trauma z normalizačních čistek, které kádrově negativně stigmatizovalo i rodinné příslušníky, společně s pragmatickým přitakáním normalizačním pořádkům ze strany mladší učitelské generace, vytvořily na českých vysokých školách tíživou a vsudypřítomnou atmosféru strachu, obav a permanentní frustrace. Tato atmosféra v letech tzv. normalizace spolehlivě zabránila jakékoliv protirežimní aktivitě intelektuálních elit koncentrovaných na českých vysokých školách; nakonec i počáteční podpora revolujícími studenty ze strany jejich učitelů byla v prvních stávkových dnech více než rozpačitá.

Školská reforma

Rozsáhlá školská reforma z roku 1976 jednoznačně stanovila, že vzdělávací metou československého reálného socialismu je středoškolské vzdělání, k němuž bylo přiřazeno učňovské školství (střední odborná učiliště). Proponovaný koncept povinné desetileté školní docházky se realizoval tak, že se povinná školní docházka zkrátala z devíti na osm let a k ní se mechanicky připočítaly dva roky strávené v některém zařízení sekundárního školství. Snížením počtu ročníků základních škol, podporou učňovského vzdělávání, jakož i nesmyslnou polytechnizací gymnázií československé mocenské centrum reagovalo především na frapantní hospodářské a lidské bilance 230 tisíc nových pracovních sil. Je pochopitelné, že takto proponovaná reforma konvenovala mocenskému centru i z ideologického pohledu, protože kladla důraz především na zvyšování kvalifikace budoucích příslušníků dělnické třídy, kteří z pohledu normalizační ideologie tvořili hlavní oporu stávajícího režimu.

Naproti tomu ústředním tématem českého terciárního školství byla jeho unifikace a centralizace uskutečňovaná pod přísnou kuratelou mocenského centra, které tak hodlalo minimalizovat jakékoliv náznaky rizik adekvátních liberalizačnímu výboji z druhé poloviny sedesátých let. Až do listopadu 1989 se neustále pracovalo na jednotné oborové nomenklatuře, centrálních absolventských profilech a vysoce unifikovaných centrálních studijních plánech a osnovách. V představě mocenského centra tak vlastně měla vzniknout „jednotná vysoká škola“.

JUBILEA

Blahopřejeme!

Při příležitosti životního jubilea obdrželi ocenění Univerzity Palackého **prof. Jaroslav Macháček**, vedoucí Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP (na snímku druhý zprava), a **doc. Helena Bauerová** z Katedry bohemistiky FF UP. Dvojportrét Palacký-Dobrovský převzal 9. 11. z rukou rektora prof. J. Macháček, který je přední osobností české anglistiky a svou odbornou a společenskou váhu uplatnil v předsednictvu RVŠ, ve výboru FRVŠ, v příslušných komisích MŠMT, oborových rad, při doktorských, habilitačních a profesorských řízeních. Doc. H. Bauerová, jež se ve své pedagogické činnosti zaměřuje především na slavistiku a staroslověštinu, kromě toho vede např. výběrové semináře k církevněslovanským rukopisům, hlaholské paleografii či počátkům slovanského písemnictví, převzala pak stříbrnou medaili Za zásluhy o rozvoj UP.

O den později obdrželi bronzovou medaili Za zásluhy o rozvoj UP (na snímku dole zprava) **PhDr. Pavel Urbášek**, ředitel Archivu UP, **Jan Kratochvíl**, vedoucí autoprovozu UP a **RNDr. Danuše Lošťáková**, ředitelka Knihovny UP. PhDr. P. Urbášek se zabývá moderními českými dějinami a jako úspěšný autor několika publikací výrazně přispěl ke zlepšení bilance české historiografie k dějinám terciárního školství po roce 1945. Je místopředsedou České asociace orální historie o. s., řešitelem či spolutvůrcem projektů GAČR „v současné době je pro svoji odbornou erudici členem Panelu společenských a humanitních věd GAČR. RNDr. D. Lošťáková stála u samého zrodu fungování Knihovny UP, jež se pod jejím vedením stala moderní vysokoškolskou institucí, poskytující klasické i elektronické služby. Knihovna UP dnes patří mezi uznávané vysokoškolské knihovny ČR. Jan Kratochvíl převzal medaili za dlouholetou spolupráci s Univerzitou Palackého. –map–, foto –mo–

Ztráta důvěry v reformní procesy

Na samém sklonku osmdesátých let začalo resortní ministerstvo (zejména v průběhu funkčního období uznávaného akademika Karla Juliše v letech 1987–1988) připravovat řadu výrazných reformních opatření, které reagovaly na očekávaný a enormní zájem tzv. Husákových dětí o vysokoškolské studium v průběhu devadesátých let. Připravovalo se dvojstupňové vysokoškolské studium, vznik nových vysokých škol i kodifikace jistého stupně samosprávy vysokých škol. A to vše chtělo rezortní ministerstvo podporovat nebývalým vysokým přílivem peněz do prostředí terciárního školství.

Je potřeba zdůraznit, že deklaraci společenské přestavby v Československu ve druhé polovině osmdesátých let sledovali vysokoškolské pedagogové jako celek – bez ohledu na své „více či méně“ rovné postavení – s nemalými nadějemi a očekáváními. Pravděpodobně ještě do konce roku 1987 měla komunistická strana šanci získat vysokoškolské pedagogy (ale také ostatní tvůrčí intelektuály) na svoji stranu, a to prostřednictvím reformních procesů a la Pražské jaro. Jenže nástup Miloše Jakeše do funkce generálního tajemníka KSČ tyto naděje definitivně zhatil a vládnoucí strana definitivně ztratila veškerou důvěru ze strany tvůrčí inteligence. Mimochodem – teprve tehdy Komunistická strana Československa přišla o sympatie této sociální skupiny, která ji u nás výrazně podporovala – nehlédě na nejrůznější peripeie tohoto vztahu – od vzniku KSČ v roce 1921.

PhDr. P. Urbášek, ředitel Archivu UP

Edice Paměť UP pokračuje

O založení ediční řady s názvem *Paměť UP* rozhodla Ediční komise UP v roce 2007 s cílem doplnit obraz rozvoje Univerzity Palackého o nezastupitelné, byť subjektivní svědectví těch, kteří z vnitřní potřeby nebo z vnějšího popudu sepsali či sepisují paměti související s jejich působením na olomoucké univerzitě. UP touto edicí poskytuje autorům paměti prostor pro jejich publikaci. Považuje je, při vědomí osobní zaujatosti jejich autorů, za cenný pramen k poznání historie UP a oborů na ní pěstovaných. Jde o ojedinělou edici v praxi českých vysokých škol.

První publikací byla komentovaná edice paměti klasické filoložky doc. J. Novákové, DrSc., kterou připravil a odbornou studií opatřil Mgr. Tomáš Motlíček. Pod názvem *Paměti aneb Autobiografie*, a s podtitulem *Tináčť olomouckých let (1948–1961)* ji vydalo Vydavatelství UP na podzim 2008.

2009

20 let svobody a demokracie
v Olomouci

K vydání druhé knihy této knižnice byly vybrány vzpomínky a kronikářské zápisky profesora Jana Peřiny s názvem *Proměny doby*. Prof. J. Peřina je začal psát 27. ledna 1986, tj. na začátku roku, v němž oslavil své padesátiny. Za necelý rok vzpomínání dokončil a potom v závěru každého dalšího roku sepsal, co ho v osobním i profesním životě potkalo. Původně psal tyto texty podle svých vlastních slov „pro vlastní poučení a pro informaci svých dětí, či nejvýše dalších členů rodiny a přátel. Rozhodně ne pro širokou veřejnost. Je proto styl psaní přímočarý a někdy značně kritický. Ale taková byla doba, kterou jsem si nevybral.“ Rukopis dal potom číst i svým přátelům, mezi nimi i prof. RNDr. S. Komendovi, DrSc., který mu doporučil, aby text vydal. Inspirován nejbližším Peřinovým osudem napsal prof. Komenda esej *David a Goliáš*, který je do knížky zařazen jako doslov. O Peřinově rukopise se dozvěděl i ředitel Archivu PhDr. P. Urbášek, když prof. Peřinu v rámci grantového úkolu interviewoval. Publikaci, kterou k vydání připravil PhDr. Tomáš Hrbek a PhDr. Pavel Urbášek, vydalo opět Vydavatelství UP na podzim t. r. Slavnostní křest proběhl 10. 11. 2009 v Uměleckém centru UP (viz str. 1).

Prof. RNDr. Jan Peřina, DrSc. (*1936) je absolventem Přírodovědecké fakulty UP. Studium oboru jemná mechanika a optika ukončil ve zkráceném termínu s vyznamenáním v roce 1964 a po roce se na této fakultě stal vědeckým pracovníkem Laboratoře optiky. V roce 1984 z tohoto pracoviště vznikla Společná laboratoř optiky UP a Fyzikálního ústavu ČSAV, prof. Peřina se po roce 1989 stal jejím vedoucím. V roce 1990 byl jmenován profesorem kvantové elektroniky a optiky a po čtyři roky vedl Katedru optiky.

Za dobu svého dosavadního působení získal profesor Peřina řadu ocenění a stal se členem mnoha prestižních odborných organizací: 1983 Rabiho cena na Kolumbijské univerzitě, 1984 voleným členem Americké optické společnosti OSA, 1987–1990 viceprezident Mezinárodní komise pro optiku ICO. Od r. 1992 členem Americké fyzikální společnosti (APS) a předsedou česko-slovenské sekce SPIE. Roku 1995 zvolen členem Učené společnosti České republiky, v roce 2000 získal Cenu města Olomouce. Dne 28. října 2002 udělil prof. J. Peřinovi prezident republiky státní vyznamenání – Medaili Za zásluhy I. stupně.

Svou přednáškou *Tiché světlo* zahájil v roce 2003 tradici přednášek významných absolventů UP.

Foto - mo-

Jan Peřina: Proměny doby

(Ukázka ze vzpomínky na učednická léta)

Z internátu jsme chodili v průvodu pod dozorem vychovatele do učiliště Na Harfě. Protože jsme byli všichni soudruzi, mysleli jsme, že máme vykat i vychovatelům, konec konců nebyli o mnoho starší. Až se na nástěnce objevil přípis, že žáci jsou povinni vychovatelům vykat. Bylo mezi námi i mnoho děvčat, učila se soustružnicemi a u strojů pracovala ve slušivých příkrývkách na hlavu, protože dlouhé vlasy musí být u strojů z důvodů bezpečnosti kryty.

Výuka byla tři dny v týdnu teoretická a tři dny praktická, v sobotu se pracovalo. Učitelé a mistři měli ještě dobrou úroveň, možná lepší než dnes. Teoretická výuka byla velmi zajímavá, měl jsem ji rád. Sám jsem se naučil počítat na logaritmickém pravítku a začal jsem podle Vojtěchovy knihy *Vyšší matematika* derivovat a integrovat. Vzpomínám si, jak jsem jednou jel z Prahy na návštěvu tety Anny do Děčína a celou cestu jsem počítal integrály. Přinášelo mi to uspokojení, protože výsledky mi správně vycházely. To je pro samouka obrovský zážitek.

První dílenské práce spočívaly v usilovném pilování destiček na rovinnost z různých stran. Nejtěžší bylo pilování na plocho. Doma jsem nesnášel zvuk pilování a naskakovala mi při něm husí kůže. Zde jsem se stal profesionálem a přestalo mi to vadit. Měl jsem od začátku vynikající výsledky. Na tabuli každé skupiny se uváděly výsledky jednotlivých úloh z kontroly, mival jsem hodnocení většinou vysoko přes 100 % a býval nejlepší.

Když jsem si představoval, že budu fyzikem, měl jsem vždy na mysli plnokrevného experimentálního fyzika. Teprve totální nedostatek experimentálních podmínek mě vedl k rozhodnutí věnovat se teorii, která vyžadovala větší investice jen do literatury. Brzy se na mne začali spolužáci obracet o pomoc při učení. Ochotně jsem všem vycházel vstříc, včetně spolužačky jménem Černá. Když jsem měl vzhledem k otcově situaci odejít z učiliště, všichni se mě zastali. Jen Černá hlasovala pro můj odchod.

V prvním roce učení jsme měli vychovatelku Marii Náprstkovou, která spolu s mistrem Stárkem pro mne dělala v těžkých chvílích mnoho. Byla někde od Loun nebo Žatce. Jednou jsme byli na nějaké manifestaci na Letné. Zrovna vyšla jakási kniha o vesmíru, která se mi líbila. Marie šla a koupila ji. A to měla před svatbou a jistě neměla financí nazbyt. Byla velmi obětavá. Měla pochopení i pro mé tréninky, ochotně je povolovala.

Vše bylo přísně organizováno, různé besedy, návštěvy kina, divadla atd. Vzpomínám si na besedu s Pavlem Kohoutem, seděl v předu ve svazácké košili s Fučíkovým odznakem. Četl své oslavné komunistické básně a podepisoval své knihy. Za vynikající studijní a pracovní výsledky se tehdy rozdávaly tendenční a bezcenné sovětské knihy. Jednu takovou s názvem *Jeden z Donbasu* jsem dostal, ale při odjezdu z internátu na prázdniny jsem ji nemohl do zavazadel pobrať. Tak jsem ji vyhodil do koše, za víc nestála, i když je to jistě smutné. Přišla na to knihovnice, domluvila mi, ale pochopila.

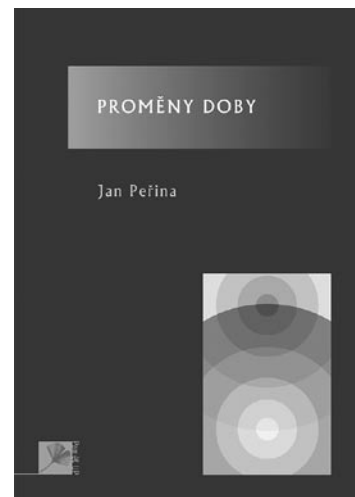
Začalo se projevovat i mé tréninkové úsilí ještě z Libice, v němž jsem pokračoval i v učilišti. Nad Vysočanami je třešňový sad, v němž jsem téměř denně trénoval. V zimě jsem někdy obíhal okruh od učiliště Na Harfě přes Balabenu a zpět k internátu. Takže jsem vlastně byl předchůdce pozdějších pouličních běžců. Tenkrát na mě kolemjdoucí koukali jako na blázna. V té době jsem ale často trpěl angínami. Když jsem se jednou po neděli nedostavil na start běhu na 1 kilometr při sportovním dnu, přestože jsem v týdnu pořád trénoval, sklídl jsem posměch spolužáků, zejména těch starších z druhého ročníku, považovali to za projev strachu. Ale já jsem ležel doma u maminky s anginou. Všechny další závody na dráze i přespolní jsem pak už bezpečně vyhrával a kredit jsem znovu získal. Porážel jsem také jednoho z bratrů Stanislava Jungwirtha, československého i světového rekordmana, Jaroslava, který se také učil ve stejném učilišti. Byli jsme velmi dobří kamarádi.

První výrazný úspěch přišel při přespolním běhu Stromovkou, později to byl Běh Rudého práva, kterého se zúčastňovala běžecká elita ve všech kategoriích. Dorostenecký závod jsem zcela nečekaně vyhrál. Dostal jsem potom pozvání do atletické školy otce Otakara Jandery, byl jsem tam několikrát, ale způsob tréninku mi nevyhovoval. V krajském kole, které se běželo kolem letohrádku Hvězda na Bílé Hoře, jsem byl o prsa poražen v mrtvém závodě Kupkou, který dlouho patřil do dorostenecké špičky a usiloval o československý rekord. Byl jsem tenkrát nachlazen a ještě na startu jsem strážil se šálou.

Přespolní běhy na 2 kilometry se konaly před sezónou. V celostátním kole v Novém Městě nad Metují jsem skončil čtvrtý. Na dráze v běhu na 1 kilometr jsem jako mladší dorostenec byl v přeboru státních pracovních záloh v Bratislavě druhý, na mistrovství Československa v Opavě šestý. Následovaly závody za závody až do období mé docházky na průmyslovou školu elektrotechnickou v Praze, Na Příkopě.

Nedlouho po vánočních událostech roku 1952, kdy maminku s bratrem Jaromírem vystěhovali z Odřepes do Arnoltic v Rýmařova, jsem byl večer zavolan z internátu k řediteli učiliště Na Harfě. Tam mě čekali dva soudruzi v kožených kabátech a sdělili mi, že musím okamžitě opustit učiliště a odjet za matkou na státní statek do Arnoltic. Tam byla určitě každá ruka pro rozkvět státního statku potřebná. Nebo to byla péče o celistvost rodiny. Zmohl jsem se jen na to, že jsem jim vyjádřil v komunistické terminologii první republiky můj pocit, že mě „vyhodili na dlažbu“. Oni mi vysvětlili, že nikoliv, že odcházím, abych mohl v zájmu společnosti rozvinout svůj talent. Odešel jsem zpět do internátu. Při různých příležitostech se mnou jako se synem kulaka vychovatelka Marie Náprstková rozmlouvala o svých snech o nové socialistické společnosti, a školila mě, aby vyvrátila můj skepticismus k utopím. Hned jsem jí vykopil, jak jsem dopadl. Nechtěla tomu věřit. Ale nesmířila se s tím. Druhý den ráno spolu s mým mistrem Stárkem oběhali všechny možné stranické a státní orgány v Praze, rozhodnutí zvrátili a v učilišti jsem mohl zůstat. Byla na to velmi pyšná a opět si byla jistá svou komunistickou věcí. To se o justičních vraždách padesátých let ještě nic nevědělo. Ale byl to od nich v té době opravdu hrdinský čin a dosud žasnú nad tím, že se to podařilo. Asi se s nějakým klukem nikdo nehodlal zase tak mnoho zdržovat a vychovatelka s mistrem byli příliš důrazní a neodbytní.

Připravil -th-

Přednášky z filozofie přírodních věd

V letním semestru 2010 začne výuka nového předmětu „Filozofie přírodních věd“, který nabízí Katedra buněčné biologie a genetiky PŘF všem studentům UP, zejména pak těm přírodovědným a humanitně orientovaným (kolokvium, 3 kredity). Přednášející budou vycházet z nejnovější literatury, vydané pěti nejlepšími univerzit (např. knihy princepského filozofa přírodních věd B. C. van Fraassena), a shrnou dějiny přírodních věd i přemýšlení nad nimi (ze strany filozofů i vědců samotných) od nejstarších dob po dnešek. V rámci přednášek budou zdůrazněny všechny důležité kontexty, v nichž lze přírodní vědu reflektovat: historický, filozofický, společenský, umělecký i náboženský. Garantom předmětu je Mgr. Boris Cvek, Ph.D. Bližší informace viz <http://genetika.upol.cz/vyuka/fpv.php>.

Právnická fakulta UP pořádá
**11. 12. od 9 do 14 hod na tř. 17. listopadu 8
 v budově A - rotunda odborný seminář
 Obchodní závazkové vztahy**

Přednášející: **doc. Ludmila Lochmanová, Ph.D.**, vedoucí Katedry obchodního práva a mezinárodního práva soukromého na PF UP, prorektorka UP pro organizaci a řízení.

Podrobné informace o obsahu semináře a další informace včetně přihlášky naleznete na stránkách: <http://cdv.upol.cz>.

Pozvánka na lingvistickou přednášku

Lingvistická sekce Katedry germanistiky FF UP zve všechny zájemce na třetí lingvistickou přednášku hostujících docentů pořádanou v zimním semestru. Přednáška **doc. Jany Hoffmannové, DrSc.**, z Ústavu pro jazyk český AV ČR na téma „**Koheze textu v mediálním dialogu (se zaměřením na vztah otázky a odpovědi)**“ bude přednesena v češtině a uskuteční se **8. 12. ve 13.15 hodin v posluchárně č. 10 na Katedře germanistiky FF UP**. Katedra germanistiky zve nejen studentky a studenty oboru Německá filologie, ale také všechny další zájemce z jiných lingvistických oborů.

Profesně poradenské centrum FF UP
 zve na závěrečnou konferenci centralizovaného rozvojového projektu č. C 30 MŠMT ČR 2008 a 2009
**Rozvoj vysokoškolského poradenství v ČR
 „Kam směřujeme?“**

1. 12. od 9.30 hod. v Rajské budově VŠE v Praze, (náměstí W. Churchilla 4, místnost RB 336)
 Registrace na www.ppc.upol.cz, podrobný program viz www.rozvojvsporadenstvi.cz/aktuality-a-akce.

Tradiční ples Katedry historie FF

tentokrát na téma **Světci a kacíři**
 se uskuteční v **KD Lola 17. 12. od 20.00 hod.**
 Bližší informace na webu katedry:
<http://historie.upol.cz>
 Srdečně zve a na Vaši účast se těší
 plesový výbor 2009.

Změna prodejní doby v prodejně VUP

Z důvodů provedení fyzické inventury zásob k 31. 12. 2009 a čerpání řádné dovolené pracovníků prodejny odborné literatury Vydavatelství UP bude v závěru roku 2009 a na počátku roku 2010 upravena prodejní doba:

7.–13. 12. 2009 otevřeno 9.00–12.00 hod., odpoledne zavřeno; 14. 12. 2009–8. 1. 2010 zavřeno.

Další ze zaměstnaneckých výhod

Od listopadu 2009 je v platnosti speciální cenová nabídka pro zaměstnance UP: Saloniárium (v prostorách olomoucké polikliniky u tržnice) nabízí pobyt v infrakabině s ionizovaným kyslíkem a párou z mořské soli při teplotě v rozmezí 30–50 °C. Bližší informace najdete na **webových stránkách UP /zařízení a služby/péče o zaměstnance/výhody**.

Dobrovolnictví a studenti UP: Jen nedaleko odsud se svět „točí“ jinak

Václav Jan Neruda, posluchač druhého ročníku Rekologie – Management volného času a rekreace na Fakultě tělesné kultury je zkušeným dobrovolníkem. Už několik let pomáhá lidem – především dětem – v Ústavu sociální péče v ukrajinských Vilšanech. Od roku 2003 tak činí pod hlavičkou občanského sdružení Bodaj. „Přeloženo do češtiny to znamená „kde by“. Tedy kde by se podařilo přiblížit životní podmínky tamních dětí našim,“ říká V. J. Neruda, koordinátor dobrovolníků tohoto sdružení, jenž těsně před svou další čtrnáctidenní misí poskytl Žurnálu UP následující rozhovor:

Na jaře, v létě i na podzim jezdíte za prací, chtěl by se říci. A vracíte se bez jakéhokoliv honoráře, chtěl by se dodat ...

Víte, přijde mi velmi zářející skutečnost, že zhruba den cesty odsud, kde se máme nádherně, žijí lidé, kteří celý den musejí být ohnuti u motyku na poli, aby vůbec měli co do pusy. Že děti šikovné i nemohoucí jsou diagnostikovány zcela shodně. Zaráží mne, jak je možné, že je tak blízko tolik jiný svět. Když se pak „zastavíte“, uvědomíte si, že naše bezprostřední okolí je vlastně jakýsi skleník. Jen nedaleko odsud totiž lidé sdílejí hodnoty zcela jiné a celý svět se točí jinak.

Jste hlavní dobrovolník, koordinátor dobrovolníků občanského sdružení Bodaj. Jak jste se dostal k lidem na Ukrajině?

Na Zakarpátí jezdili dobrovolníci již někdy po revoluci s humanitární organizací ADRA. Je to oblast, která splňovala snad všechny parametry rozvojové krajiny. ADRA tam mapovala situaci v sociálních zařízeních a jedním z těchto zařízení byl i Ústav sociální péče ve Vilšanech. Dobrovolníci, kteří tam jezdili, založili v roce 2001 občanské sdružení Bodaj na pomoc dětem v ústavech ve střední a východní Evropě. Já jsem se do této oblasti dostal při studiích sociální pedagogiky a teologie na JABOKU, vyšší odborné škole sociálně pedagogické a teologické a později na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. A protože práce v tamním prostředí se zdála důležitá nejen mě, rozhodli jsme se navázat na aktivitu o. s. Bodaj. Pod jeho hlavičkou jezdíme do Vilšan od roku 2003. Pořádáme tzv. výjezdy pravidelně třikrát do roka: na jaře, v létě a na podzim. Výjezdy jsou čtrnáctidenní, v létě se jezdí na měsíc. V současné době s námi jezdí jako dobrovolníci nejen studenti humanitně zaměřených oborů, ale i pracující.

Kdo jsou lidé z Ústavu sociální péče ve Vilšanech? V čem spočívá vaše práce?

V tomto zařízení je umístěno zhruba 160 klientů – jsou to děti i dospělí s různým stupněm jak mentálního postižení, tak fyzického handicapu. Zařízení je neustále plné a až do letošního léta tam nefungoval lékař. V současné době zde pracuje jedna dětská lékařka na částečný úvazek a jedna zdravotní sestra na směnu. Ošetřit všechny klienty je však velmi náročné. Někteří z nich by se totiž potřebovali občas dostat do nemocnice, neboť jejich potřeby nejsou dětskou lékařkou zajištěné. Jenže do nemocnice se zde jezdí až v nejakutnějších případech. O těchto zhruba 160 lidech se ve Vilšanech stará osm sanitárek (ošetřovatelek) na směnu, žen z okolních vsí bez

odborného vzdělání. Jejich úkolem je zabezpečit hygienu a výživu dětí. Když jsme pak ve Vilšanech my – tedy zhruba to bývá 20 dobrovolníků – s koupáním i kmením pomáháme.

Naše práce spočívá jednak v přímé práci s dětmi (fyzioterapie, výtvarné činnosti, procházky, ošetrovatelské činnosti a tzv. rozvojové činnosti (hry, „učení“) a jednak v podpoře personálu, a to v různých směrech (hygiena, výživa). Snažíme se pracovat na aktivizaci dětí, většinou terapeutického charakteru, které se jim běžně nedostává.

Vnímáte ve vaší činnosti za ty roky nějaký posun?

Rozhodně. I když práce s tamním personálem je tzv. běh na dlouhou trať. Některý personál si stále udržuje odstup, jiný je přístupnější. Čím dál více se však zajímá o to, co děláme a jak to děláme.

Sanitárky jsou s dětmi každý den, celý rok, my pouze třikrát do roka. I proto si myslíme, že práce s personálem je to nejdůležitější. Jinými slovy, naše činnost nemůže být udržitelná, pokud není navázána na činnost personálu. Tamních dětí se totiž nedotýká tolik to, co tam necháte, ale spíše vztah, osobní zaujetí. Podle mne se situace pomalými krůčky zlepšuje – v současné době chystáme ve spolupráci s českými vysokými školami projekt – školení zaměstnanců ve fyzioterapii.

Humanitární pomoc tato oblast nepotřebuje?

Materiální pomoc také potřebuje. Tu ale vozí jiné organizace. My se soustředíme na práci s lidmi. Dětem se věnujeme poměrně intenzivně a díky tomu je v jejich vývoji znatelný posun. Můžu říci, že se za ty roky na nás i těší.

S jakými pocity jste se letos vracel - a vlastně za několik dní už zase odjíte?

Vracel jsem se a odjíždím s nadějí. Změnilo se totiž vedení tohoto ústavu. Na rozdíl od předchozího je nové vedení přístupnější, otevřenější spolupráci. Mám v sobě tedy naději, že se nyní lépe domluvíme a že se problémy v ústavu začnou řešit rychleji a účinněji.

Jakou činnost vyvíjí Bodaj v průběhu celého roku?

Na různých místech republiky pořádáme výstavy obrázků, které namalovali klienti Ústavu sociální péče ve Vilšanech. Zajišťujeme také popularizační akce a aktivity zaměřené na získávání finančních prostředků. Např. nyní v prosinci proběhne v Praze benefiční koncert skupin Traband a Dva, jehož výtěžek bude použit na činnost Bodaje. V rámci koncertu by měla proběhnout také dražba obrázků a fotografií pořízených v domově. Máme také webové stránky www.bodaj.com. Ptala se M. Hronová, foto J. Čanda

Upozornění pro studenty: pozor na platnost identifikačních karet

Upozorňujeme všechny studenty, kteří si neprodoužili při zápisu do vyššího ročníku platnost průkazu studenta (dále IK) zakoupením validační známky, že na základě Příkazu rektora B3-09/1-PR a rozhodnutí Pedagogické komise ze dne 2.11.2009 jim budou ke dni 1. 1. 2010 zablokovány veškeré služby spojené s užíváním IK na UP. Rovněž bude ukončena i mezinárodní platnost v elektronické podobě v národní databázi. Pokud dojde k zablokování služeb studentům, přestože si validační známku zaplatili, stane se tak z důvodu nesprávně provedené platby a následnému nespárování plateb v ekonomickém a studijním systému. V tomto případě se student s potvrzením o provedené platbě dostává na CVT, pracovníci identifikačních karet, kde mu bude provedeno spárování ručně a dále budou provedeny úkony pro správné zaúčtování jeho platby.

Ing. R. Nepožitek, CVT UP

Další úvahy ke kodifikaci požadavků na kvalifikační práce

Současná doba, „krize“ etiky na vysokých školách je velmi vhodná pro zásadní diskuse o vědecké etice, vnitřních kontrolních mechanismech, odpovědnosti, univerzitní vědecké kultuře a dalších problémech souvisejících s kvalitní profesní přípravou našich studentů. Proto je třeba vyzdvihnout návrhy prof. Telce ke kodifikaci požadavků na kvalifikační práce a podpořit další návrhy a doporučení, která zajistí budou následovat. Na základě dosavadních zkušeností z řešení této problematiky v oboru Kinantropologie a z akreditačních řízení oborů Psychologie, Pedagogika a Kinantropologie předkládám několik úvah a doporučení, která přesahují fakultní a oborovou úroveň.

Domnívám se, že situace na naší univerzitě v oblasti kvalifikačních prací (shrnutí všech prací nebere v úvahu specifika bakalářských, magisterských, rigorózních, disertačních, habilitačních prací) je na úrovni lepších českých univerzit, ale také se příliš nevyvíjí, až na ojedinělé specifické obory, úroveň středoevropského a východoevropského šlendriánství. Mám na mysli především oblast vědecké etiky, metodologických a publikačních kompetencí, formální úroveň prací a další problémy související s českým stylem psaní. Mezi fakultami zaznamenáváme značné rozdíly v úrovni zpracování kvalifikačních prací a s nimi souvisejících doprovodných materiálů (objektivní analýza v budoucnu může být přínosná). Netroufám si odhadovat, jak jsou na tom jednotlivé fakulty v porovnání s obdobnými fakultami v ČR nebo v zahraničí. Je však zcela zřejmé, že úroveň se snižuje, čím více jsou obory vzdáleny medicínským a přírodovědným oborům, čím méně se prezentují v časopisech s IF, čím méně se prezentují v karentovaných periodikách světových databází a také čím méně jsou zapojeny do řešení výzkumných grantů. Úroveň zpracování četných kvalifikačních prací a doprovodných materiálů na univerzitě ukazuje, že tolerujeme nekvalitu, zminěné šlendriánství, nejednotnosti, formální prohřešky, „kamufáž“ vědeckých aktivit a další nedostatky. Nekvalita rodí nekvalitu, neetické chování se šíří rychleji než etické, na šlendriánství si zvykáme rychleji než na dodržování publikačních pravidel. Studenti se často musí podřizovat zcela rozdílným požadavkům oborů či kateder, což je nejvíce zřetelné u mezifakultních „dvouborových“ studentů. Mnohá pracoviště setrvávají na nesmyslné české publikační normě, která je naprosto nevhodná pro progresivní a světově orientované obory. Kolik oborů má dostatečný přehled o tom, zda většina kvalifikačních prací nachází odpovídající „research gap“ nebo reaguje na závažné společenské požadavky? Máme přehled a dostatek informací o tématech kvalifikačních prací, která jsou

řešena na oborově stejných pracovištích? Přijímáme do doktorského studijního programu doktorandy na vypsaná témata? Nechci pokračovat v negativním hodnocení stavu, protože jsou i pozitivita, která je třeba také zveřejňovat a propagovat.

Zlepšení stavu je nezbytné a neobejde se bez univerzitních doporučení, ale hlavně bez celouniverzitních nařízení a kontroly. Akreditační komise se budou stále více zaměřovat na analýzu kvalifikačních prací a doprovodných dokumentů. Domnívám se, že **univerzitní shoda by mohla směřovat do následujících oblastí:**

- **Sjednocení formálních doporučení**
- **Zahrnutí bibliografické identifikace v českém a anglickém jazyce** (včetně strukturovaných abstraktů, klíčových slov atd.) do kvalifikačních prací
- **Povinné vyjádření**, zda byla kvalifikační práce zpracována v rámci výzkumného grantu; rozvojového projektu; smluvní zakázky; projekčních záležitostí pracoviště a zda s realizací výzkumu souhlasí fakultní etická komise
- **Jednoznačné vymezení závazných publikačních manuálů**
 - fakulty filozofická, pedagogická a tělesné kultury by se měly sjednotit na celosvětově rozšířeném publikačním manuálu APA (Publication Manual of the American Psychological Association), s kterým má již dobré zkušenosti FTK a na který přecházejí četné zahraniční vysoké školy. Bylo by dobré, kdyby také vyjádřili svůj názor studenti; další fakulty by měly pracovat s publikačními manuály, které jsou alespoň programem vzájemně převoditelné. Jedině tak bude možné ucházet se v budoucnu o nadnárodní databáze zveřejňování kvalifikačních prací.

Nejvíce přínosné je, že světově uznávané publikační manuály důsledně podporují a navozují dodržování vědecké a publikační etiky. V českém prostředí však vždy nacházíme důvody proč se nepodřizovat

uznávanému publikačnímu manuálu, proč je nutné dodržovat českou publikační normu a jak zachovávat akademickou svobodu na nepravém místě.

- **Propracování systému psaní odborného textu** podle publikačního manuálu a systém vědecko-etické výchovy v rámci jednotlivých studijních programů
 - kolik oborů na univerzitě má dobře propracovaný systém, jak naučit psát studenty strukturovaná abstrakta nebo vybrat klíčová slova a jak s nimi pracovat v databázích.

Publikační etika není jen kurikulární obsah, ale především každodenní součást profesní přípravy. Metodologická, publikační či etická kompetence magisterských studijních programů je na prestižních zahraničních univerzitách často na stejné úrovni, jako u našich doktorských studijních programů.

- **Sjednocení jednoznačného rozlišování citace ze zdroje a citace zdroje** ve všech studijních programech
 - u citací ze zdroje, což je nejzávažnější odkaz, je nutné sjednotit způsob vymezení uvozovkami (u blokové citace jasným odsunutím převzatého textu) a odkazem na stránku z převzatého zdroje
- **Sjednocení přístupu k jasnému rozlišení referenčních a bibliografických seznamů.**
- **Podpora strategie tvorby studentských výzkumných týmů**, spolupracujících při řešení obdobné problematiky, která je předmětem kvalifikačních prací, a to s jasně vymezenými individuálními úkoly.

V takovýchto týmech, které navíc řeší problematiku výzkumných grantů, je riziko plagiátů a dalších neetických prohřešků velmi eliminováno. Tento systém také umožňuje naučit studenty na konstruktivní vědeckou kritiku a nesmiřitelnost s nepoctivým přístupem. Vzrůstající počet studentů na univerzitě a snaha o udržení kvality si takový přístup vynutí.

- **Prosazování přístupů, založených na volbě nejvíce kvalifikovaných dostupných oponentů**, nikoli na hledání nejnedodušší cest k ukončení obhajobou
 - nevytvář se postupně v některých oborech systém „použitelných posuzovatelů“, „kamarádů v nouzi“, vzájemné vypomoci apod.?
- **Zvyšování počtu publikací vedoucích diplomových prací** s pregraduálními studenty
 - při evaluaci péče o nadané studenty by neměl na naší univerzitě chybět ukazatel, kolik prací bylo publikováno ve spolupráci s pregraduálními studenty
- **Postupné vytváření podmínek pro vstup naší univerzity do databází**, které prezentují abstrakta nebo části disertačních prací
- **Postupné zavádění systému autentického hodnocení studentů** na základě portfolia (převzít nebo zpracovat odpovídající software program)

V závěru zjednodušené vyjádření, **jak bojovat proti plagiátům a nekvalitě diplomových, rigorózních a disertačních prací:**

- **zvýšit podíl kvalifikačních prací řešených v rámci výzkumných grantů (kontrolovat a zveřejňovat procentuální podíl na pracovišti jako součást vnitřní evaluace);**
- **zintenzívnit činnost a zvýšit odpovědnost fakultních etických komisí;**
- **pracovat ve výzkumných týmech; prosazovat důsledně „princip dokonalosti“;**
- **prosadit na všech fakultách světově uznávané publikační manuály;**
- **zveřejňovat „fulltexty“ všech kvalifikačních prací na www stránkách;**
- **zavést jednoduchý systém kontroly (namátkově nebo vybrané práce včetně anglických abstraktů) s využitím dostupných kontrolních programů.**

Prof. K. Frömel, DrSc.
vedoucí Centra kinantropologického výzkumu
Katedra kinantropologie a společenských věd FTK

Ad: Návrh kodifikace požadavků na kvalifikační práce

Žurnál č. 7/roč. 19, 13. 11., str. 5

I když jsem důkladně neprostudoval celý „Návrh kodifikace požadavků na kvalifikační práce“ zveřejněný v posledním Žurnálu UP, zaujal mě v něm bod 15, jehož znění by myslím mělo být upraveno. Autor kvalifikační práce „na svou čest prohlašuje...“ a „jedním dechem připouští „nepravdivost tohoto prohlášení“, když slibuje odškodnění. Takový slib pak sotva lze brát vážně. Je zde nutno rozlišit mezi jazykem objektivním, kterým je čestné prohlášení, a metafyzikem, který stanoví sankci.

Doc. Z. Novotný, CSc., vedoucí Katedry společenských věd PdF

Komplikace namísto zjednodušení?

Nepatřím k lidem, kteří mají ve zvyku apriorně kritizovat byrokracii. Během pěti let svého studia na FF UP jsem si zvykl na občasné informační sumy, problémy se STAGem i na to, že ne všechny administrativní orgány UP vždy dodržují konzultační hodiny. Je pochopitelné, že vzhledem ke značnému množství různých povinností administrativního aparátu UP občas něco „zaskřípe“. Tyto drobné nepříjemnosti člověka sice občas otráví, ale nakonec se pokaždé najde řešení. Více mě však zaskočila některá nová opatření, která dle mého soudu zbytečně ztěžují situaci v organizačně nejnáročnějším období akademického roku, tedy na počátku zimního semestru.

Po svém nastoupení na FF UP v roce 2004 jsem byl imatrikulován ve třetím týdnu semestru. V posledních letech se ovšem stalo zvykem pořádat imatrikulace většiny oborů na FF již v prvním týdnu semestru, tedy v době, kdy se studenti prvních ročníků zpravidla ještě pořádně neorientují v univerzitním prostředí. V průběhu imatrikulací je navíc zavřeno studijní oddělení. Shodou okolností právě v době, kdy nejvíce studentů shání potvrzení o studiu a vyřizuje jiné administrativní záležitosti. Je skutečně nutné, aby se imatrikulace konaly hned na začátku semestru, kdy jsou studenti i pracovníci studijního oddělení nejvíce vyčerpáni?

K tomu přistupuje otázka validačních známek na studentské identifikační karty. Validační známky platí do konce kalendářního roku, v posledních letech jsou však studenti FF nuceni kupovat si tyto známky již počátkem semestru, jelikož studentovi bez validační známky podle současných předpisů nesmí být vydáno potvrzení o studiu. V prvních týdnech zimního semestru, kdy jsou studenti zaneprázdněni řadou jiných povinností, se tedy ještě musí shánět po validační známce, kterou v té době de facto nepotřebují, jelikož jejich známka z předešlého roku stále platí. Od letošního roku situaci ještě komplikuje fakt, že poplatek za validační známku již nelze uhradit v hotovosti, ale pouze složenkou či bankovním převodem.

Troufám si tedy tvrdit, že počátek zimního semestru, který i tak bývá téměř vždy dost obtížný a hektický, je v současné době pro studenty o dost náročnější než dříve. Přitom se nedomnívám, že by většina výše uvedených změn nějak výrazněji usnadňovala práci administrativním orgánům UP. Nemohu se zbavit dojmu, že nová nařízení situaci spíše komplikují, místo aby ji zjednodušovala.

Mgr. O. Kolář, Katedra historie FF UP

Před dvaceti lety aneb I takoví jsme byli /VI./

Malé zprávy z velkého města

- v obci Bezpráví se v sobotu 9. 12. bude pokládat základní kámen Skanzenu totality na našem území.
- proslychá se, že do svazku UP bude přijata obnovená Teologická fakulta, která by měla začít výuku 1.9.1990. Pokud tato fáma bude potvrzena, bude počet stávajících k 1. 9. 1990 rozšířen nejméně o 500 studentů.

• • •

8. 12. – PÁTEK

Druhý happening – stavba zdi u budovy OV KSČ.

Byl to skvělý nápad ... O co šlo? Přesně o půl třetí, v pátek 8. 12., jsme začali stavět před komplexem budov OV KSČ a Domu politické výchovy* zeď z kartónových krabic, na které každý napsal svůj odkaz, své heslo soudruhům. Tato zeď symbolicky oddělila rakovinovou strukturu strany od ostatního osvobozujícího se světa ... Študáci s fotoaparáty, smích, hlasité čtení povedených sloganů, davy tisíce se poděl, „zdi“, zmrzlé úsměvy soudruhů za odchýlenými záclonami a dominující krabice s nápisem „THE WALL BETWEEN US?“ ... A pak přišel ten fór. Nápad anonymního vtipálka s cedulí u silnice: „Komu se to líbí, ať zatroubí“ okamžitě řidiče zaujal. Po chvíli již auta projížděla kordónem několika stovek studáků jásajících při zvuku klaksonu...

• • •

Z iniciativy studentů UP byla založena knihovna a veřejná čítárna. Počáteční vklad představovaly dary studentů. Potěšitelné jsou spontánní reakce občanů, ochotných zapůjčit výtisky, které v „dobách temna“ představovaly světélko naděje ... Naše čítárna se nachází v prostorách bývalého Ústavu marxismu-leninismu...

• • •

10. 12. – NEDELE

„Balónkový“ happening u sousoší Lenina, Stalina a dělníka:

„Pá pá“, „Sbohem!“, „Šťastnou cestu!“ ozývalo se včera odpoledne za „odlétajícím“ sousoším soudruha Lenina a soudruha Stalina. „Už se nevracejte!“ Před třetí hodinou odpolední se na Dolním náměstí sešli Olomoučané a studenti, aby provedli další hurá akci. Každý žmoulal v kapse pár nafukovacích balónek a marně si lámal hlavu, k čemuže mu asi budou ...

• • •

Posledních několik týdnů v nás všech vyvolalo nový, do těch dob neznámý pocit. Pociť vlastenectví, soudržnost, hrdost. Pociť podivného tlaku v očích, při zpěvu hymny. Pociť opojení z nově nabytých, překvapujících svobod. (...) Probudily se v nás i pocity hněvu a vzteku. (...) Pocity vzteku nad tím, jak jsme se nechali, někteří méně, jiní více, klamat. Pocity vzteku nad tím, jak ti, kteří námi 20 let manipulovali, tvrdí, že jsme zmanipulováni teď.

Připravila -mav-, foto P. Zatloukal

Zdroj: Přetlak č. 11 – 7. 12., Přetlak č. 12 – 9. 12.,

Přetlak č. 13 – 10. 12., Přetlak č. 33, 25. – 26. 1.

1990, Jak jsme (ne)stávkovali

* Dnes budova Právnické fakulty UP

(Pokračování příště)

Slogany ze zdi: „Nový cirkus – staří šašci!“ * „Proletáři všech zemí, odpusťte!“ * „Vydržíme třeba i do Vítězného února!“ * „Ať žije KSČ, ale za svoje!“ * „Léta jsme byli vedeni stranou, teď chceme jít rovně!“ ... (aj.)

„Balónkový“ happening

Přečetli jsme za vás

Vážení,

děkuji Vám za Vaši zprávu, v níž mi sdělujete, že na základě usnesení vlády ČR jsem byl zvolen laureátem ceny Rady pro výzkum, vývoj a inovace ČR Česká hlava 2009. Tato cena však nese jméno instituce, která v poslední době vyvíjí činnost, která podle mého soudu vážně poškozuje dobré jméno Akademie věd ČR, v níž právě půlstoletí pracuji (pochopitelně včetně svého působení v někdejší ČSAV). Poslední publikované návrhy a doporučení Rady pro výzkum, vývoj a inovace mohou dokonce v příštích letech ohrozit podle mého názoru samotnou existenci Akademie věd, což nedokáži pochopit, protože se domnívám, že Akademie patří dlouhodobě k neproduktivnějším složkám českého vědeckého výzkumu.

Z těchto důvodů nemohu zmíněnou cenu přijmout.

Rád bych však při této příležitosti zdůraznil, že moje odmítnutí Ceny se nijak netýká činnosti České hlavy, již si velmi vážím a stejně tak i členů poroty ČH. Netýká se také pana premiéra Jana Fischera, jehož úsilí o rozvoj naší země i české vědy si rovněž považuji.

V úctě Jiří Grygar

Zdroj: www.astro.cz/~grygar/ -dopis RNDr. Jiřího Grygara organizátorům České hlavy 6. 11. 2009

**Tady, tehdy a teď:
Vzpomněli jste si také? Napište!**

2009

20 let svobody a demokracie
v Olomouci

Žurnál UP, týdeník. Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 OLOMOUC, IČO 61989592. Redakce: tel. 585 631 781, 585 631 782, fax 585 222 731, e-mail: velena.mazochova@upol.cz, milada.hronova@upol.cz, <http://www.zurnal.upol.cz>. Roč. 19, 2009/2010. Odpovědná redaktorka V. Mazochová. Výkonná redaktorka M. Hronová. Jazyková úprava T. Chalupa, O. Martínek. Technická redakce M. Cyprová. Členové redakční rady: T. Opatrný (předseda), L. Bartková, M. Cajthaml, F. Dienstbier, J. Fiala, V. Karásková, M. Kolář, M. Malacka, V. Mihál, P. Neumeister, L. Špirudová, P. Urbásek. MK ČR E 12524. Tiskne Polygrafické středisko Vydavatelství UP. Uzávěrka 23. 11. 2009. Vychází 27. 11. 2009. Uzávěrka příštího čísla 30. 11. 2009. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, č.j.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.